

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårds- och fiskeenheten

SKÖTSELPLAN

Diarienummer
511-45910-2002

Bilaga 3

Naturreservatet Kolviken i Bengtsfors kommun

Skötselplan

Antagen 2004-04-27

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte	3
2. Allmän beskrivning.....	3
2.1 Administrativa data	3
2.2 Topografi och läge	3
2.3 Hydrologi och geologi.....	3
2.4 Markanvändning.....	4
2.5 Vegetation, flora och fauna	4
2.6 Kulturhistoriska bevarandevärden.....	5
2.7 Friluftsliv	6
2.8 Bebyggelse och anläggningar.....	6
3 Mark och vegetationsvård.....	6
3.1 Övergripande mål	6
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder	6
3.3 Beskrivning av skötselområden	7
4 Friluftsliv.....	9
4.1 Övergripande mål	9
4.2 Information och anläggningar	9
5 Dokumentation och uppföljning.....	9
6 Sammanfattning av planerad naturvårdsförvaltning.....	9
7 Referenser	10

Bilagor

Skötselplankarta

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- ?? bevara och utveckla ett naturskogsartat barrskogsområde med naturliga successioner.
- ?? bevara och gynna flora och fauna, särskilt fågel, knutna till naturskog.

Syftet skall tryggas genom att:

- ?? skogsbruk förbjuds och att större delen av den naturskogsartade skogen lämnas till fri utveckling.
- ?? naturvårdsbränning utförs för att gynna uppkomst av löv på områden där det idag är ung kulturskog samt mindre område av äldre skog.

2. Allmän beskrivning

2.1 Administrativa data

Skyddsform:	Naturreservat
Naturvårdsförvaltare:	Västkuststiftelsen
Namn:	Kölviken
Kommun:	Bengtsfors
Socken:	Torrskog
Kartor:	Topografisk karta: 10B SO Ekonomisk karta: 10B4f
Gräns:	Se karta, bilaga 1
Fastigheter och ägare:	<u>Kölviken 1:127 och 1:112</u> Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Areal:	Totalt: 278 ha
Naturtyper:	Barrblandskog 199 ha Kulturskog 59 ha Hygge 9 ha Myr 4 ha Vatten 7 ha

2.2 Topografi och läge

Kölviken ligger i norra delen av Dalsland och Bengtsfors kommun, angränsande till Värmland i norr. Området hör till den naturgeografiska regionen ”sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogsområde (21a)”. Terrängen är kuperad med nivåskillnader mellan ca 150 och 200 meter över havet.

2.3 Hydrologi och geologi

Området ligger inom Stora Le-Marstrandsformationen med de äldsta bergarterna i Västsverige. Gnejs är den dominerande bergarten i området. Moräntäcket är tunt. Berget går i dagen i höjdlägen.

Stora delar av skogen är äldre naturskogsartad barrblandskog. På hållmarker med renlavar dominerar tall. I dalgångar där miljön är fuktigare dominerar gran. Inslaget av asp är rikligt, liksom förekomsten av död ved. Delar av området kan vara uppkommet efter brand. Enstaka torrakor med brandljud förekommer. Dalgångar med bergväggar, lösa block och lågor i ett gynnsamt fuktigt klimat bidrar till variationen av mikromiljöer och artrikedomen. Flera rödlistade arter och signalarter finns i området. Bland annat så finns aspfjädermossa (*Neckera pennata*), grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*), skugglobmossa (*Tritomaria exsecta*) och riklig förekomst av stubbtrådmossa (*Cephalozia catenulata*).

På områdena där avverkning skett är det idag hygge eller ung tallskog.

Ägoslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp	Areal (ha)
Tallskog av lavtyp, hållmarksvariant	9010 Västlig taiga	199
Barrblandskog av ljung-kråkbärsristyp		
Barrblandskog av blåbärsristyp		
Sumpbarrskog av ristyp		
Tallmosse av ristyp	91D0 Skogbevuxen myr	2,5
Ristuvmosse	7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	1,5
Kulturskog, ungskog av tall		59
Hygge		8,7
Tjärnar		7,3
	Summa Natura 2000-typ	203
	Summa totalt	278

Tabell 1. Inom naturreservatet förekommande ägoslag/naturtyper och dess areal Natura 2000-naturtyp enligt Natura 2000-systemet (Naturvårdsverket 1997).

Art	Kategori
Anastrophyllum hellerianum (vedtrannmossa)	NT, S
Anastrophyllum michauxii (skogstrappmossa)	VU, S
Antitrichia curtipendula (fällmossa)	S
Bazzania trilobata (stor revmossa)	S
Buxbaumia viridis (grön sköldmossa)	EU, NT, S
Cephalozia catenulata (stubbtrådmossa)	NT
Conocephalum conicum (rutlungmossa)	S
Frullania tamarisci (klippfrullania)	S
Geocalyx graveolens (terpentinmossa)	S
Herzogiella seligeri (stubbpretmossa)	S
Homalothecium sericeum (guldlockmossa)	S
Lejeunea cavifolia (blåsflikmossa)	S
Leucobryum glaucum (blåmossa)	S
Mnium stellare (blek stjärnmossa)	S
Mylia taylorii (purpurmylia)	S
Neckera complanata (platt fiädermossa)	S
Neckera crispa (grov fiädermossa)	S
Neckera pennata (aspfjädermossa)	VU, S
Nowellia curvifolia (långflikmossa)	S
Plagiothecium undulatum (vårig sidenmossa)	S
Rhytidiadelphus loreus (västlig hakmossa)	S
Shadnum quinquefarium (kantvitmossa)	S
Tortella tortuosa (kruskalkmossa)	S
Tritomaria exsecta (skugglobmossa)	VU
Ulota crispa (krusig ulota)	S
Alectoria sarmentosa (garnlav)	S
Chaenotheca gracillima (brunpudrad nållav)	NT, S
Microcalicium ahleri (kortskaftad ärgspik)	S
Parmeliella triptophylla (korallblavlav)	S
Lentaria epichnoa (vit vedfingersvamp)	NT, S
Phellinus populicola (stor aspticka)	NT, S
Phellinus viticola (vedticka)	S

Tabell 2. Arter noterade inom reservatet. Hotkategori anges för rödlistade arter (ArtData-banken 2000): (RE) Försvunnen; (CR) Akut hotad; (EN) Starkt hotad; (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; (DD) Kunskapsbrist (Gärdenfors m fl. 2000). Signalarter (S) (Skogsstyrelsen). Arter i habitatdirektivet och fågeldirektivet (EU).

2.6 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga speciella kända kulturhistoriska värden. På den gamla ekonomiska kartan är området tecknat som skogsmark. Enligt ekonomisk karta från 1890-

talet har området varit skogbevuxet. Skogen var utmark till hemmanet Ödegården.

2.7 Friluftsliv

Området ligger avlägset och besöks mycket lite. Syftet med reservatet är i huvudsak vetenskapligt. Reservatet nås via en väg som viker av från vägen till Kolviken.

2.8 Bebyggelse och anläggningar

Det finns inga hus eller andra anläggningar inom området.

3 Mark och vegetationsvård

3.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel ska vara att bevara och utveckla områdets biologiska värden knutna till naturskog. Störning i form av brand på lämpliga områden bör tillåtas för att gynna utveckling av lövsuccessioner. Området ska kunna fungera som refugie för hotade och sällsynta arter med möjlighet för spridning till omgivande naturmiljöer.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Den största delen av den naturskogsartade skogen lämnas till fri utveckling. Mindre arealer på lämpliga områden av den äldre skogen kan naturvårdsbrännas för att öka mängden död ved, gynna lövsuccessioner och arter knutna till bränd ved.

De unga kulturskogarna naturvårdsbränns i så stor utsträckning som möjligt för att därefter gynna uppkomsten av löv. En separat brandplan upprättas i samråd med räddningstjänsten. Naturvårdsbränningen utförs lämpligen i etapper. Efter genomförd bränning lämnas området till fri utveckling. Inhägnad av det brända området under en period bör övervägas för att skapa förutsättningar för förnygringen av löv (pga högt betestryck från vilt). Upprepad naturvårdsbränning kan på sikt genomföras för att bibehålla lövbrännor.

Om områden med kulturskog inte kan naturvårdsbrännas kan åtgärder för att öka mängden död ved utföras liksom naturvårdsinriktade röjningar och gallringar för att t ex skapa ljusluckor för löv. I övrigt fri utveckling.

Vindfällerna eller andra omkullfallna träd ska som regel lämnas till fri utveckling. Träd som faller över väg eller utgör säkerhetsrisk utmed reservatsgränsen får upparbetas. Veden läggs på lämplig plats i reservatet.

För eventuella skogsåtgärder som aktualiseras efter t ex skogsbrand eller insektsangrepp erfordras dispens från föreskrifterna för reservatet. Vid

prövningen ska särskilt beaktas de råd och anvisningar om skogsskydd i naturskyddade områden som meddelas av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

Kalkning av sjöar och våtmarker inom reservatet får endast utföras i enlighet med den av länsstyrelsen godkända och fastställda kalkningsplanen. Planering och utförande ska ske i samråd med naturvårdsförvaltaren.

Jakt

Jakt på fågel är inte tillåtet.

3.3 Beskrivning av skötselområden

Skötselområde 1

Ägoslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Tallskog av lavtyp, hållmarksvariant	9010 Västlig taiga
Barrblandskog av ljung-kråkbärsristyp	
Barrblandskog av blåbärsristyp	
Sumpbarrskog av ristyp	
Tallmosse av ristyp	91D0 Skogbevuxen myr
Brukad barrblandskog	–
Tjärnar	–

Areal

212,1 ha.

Beskrivning

Naturskogsartad äldre barrblandskog där tall dominerar på höjderna och gran i svackorna där miljön är fuktigare. Inslaget av asp är rikligt i vissa partier, liksom förekomsten av död ved. Enstaka torrakor med brandljud förekommer. I sydvästra delen av reservatet finns en bäckdalgång i N-S riktning. Dalgångens topografi, bäcken och den täta granskogen skapar ett fuktigt lokalklimat gynnsamt för flera hotade mossor. Östra Stentjärn och Lilla Orretjärn omges delvis av myrmark bevuxen med tall.

Kvalitetsmål

Naturskog med varierad ålder och trädslag. Riklig förekomst av död ved, både stående och liggande.

Skötselmål

Delområde a

I huvudsak fri utveckling. Om ytterligare områden förutom delområde b bedöms lämpliga för naturvårdsbränning kan detta utföras på mindre områden för att skapa bränd, död ved och gynna lövsuccessioner. Dalgången i sydväst ska lämnas till fri utveckling.

Delområde b

Naturvårdsbränning för att skapa bränd och död ved samt gynna uppkomst av löv. Därefter fri utveckling.

Engångsåtgärder

Naturvårdsbränning av delområde b.

Underhållsåtgärder

På sikt eventuellt naturvårdsbränning, se avsnitt 3.2 Generella riktlinjer och åtgärder. Annars fri utveckling.

Skötselområde 2

Ägoslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Kulturskog, ungskog av tall	–

Areal

57,2 ha.

Beskrivning

Ung, ca 15-årig tallskog. Nästan inget löv.

Kvalitetsmål

På sikt naturskog med varierad ålder och trädslag där naturliga processer får äga rum. Riklig förekomst av död ved, både stående och liggande.

Skötselmål

Naturvårdsbränning för att därefter gynna en lövsuccesion, se avsnitt 3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.

Engångsåtgärder

Naturvårdsbränning, se avsnitt 3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.

Underhållsåtgärder

På sikt eventuellt upprepad naturvårdsbränning för att bibehålla lövbrännor, se avsnitt 3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.

Skötselområde 3

Ägoslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Hygge	–

Areal

8,7 ha.

Beskrivning

Hygge. Enstaka lövträd kvarlämnade. En bäck rinner genom området. Delar av området har enligt historiska kartor varit åkermark.

Kvalitetsmål

På sikt naturskog med varierad ålder och trädslag. Riklig förekomst av död ved, både stående och liggande. Hög andel lövträd.

Skötselmål

Spontant uppkommen skog. Lövträd gynnas.

Engångsåtgärder

—

Underhållsåtgärder

Under successionsfasen utförs naturvårdsinriktade röjningar och gallringar för att gynna löv, särskilt i en zon utmed bäcken. Fri utveckling därefter.

4 Friluftsliv

4.1 Övergripande mål

Målsättningen är att området ska vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet utan att särskilda anordningar anläggs.

Reservatets primära syfte är att bevara områdets vetenskapliga värden, varför inga åtgärder utöver gränsmarkering, iordningsställande av parkeringsplats och skyltning ska utföras.

4.2 Information och anläggningar

Informationstavlor ska sättas upp på de platser som är markerade på bifogad karta. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. De ska innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten.

Parkeringsplats av mindre storlek ska finnas vid vägen i reservatets södra del, se bifogad karta.

Vägbom med lås ska placeras över vägen strax väster om parkeringen för att förhindra trafik med motorfordon inom naturreservatet.

Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Informationsanläggningar ska tillses regelbundet och vid behov underhållas av naturvårdsförvaltaren.

5 Dokumentation och uppföljning

En dokumentation av skötselåtgärder och deras effekt på flora och fauna är nödvändig för att se om den föreslagna skötselplanen följs och om målsättningen med naturreservatet uppfylls av de genomförda åtgärderna.

Skötselplanen bör revideras då uppföljningen indikerar att behov finns. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att dokumentationen utförs och utvärderas.

6 Sammanfattning av planerad naturvårdsförvaltning

Hela naturvårdsförvaltningen för naturreservatet bekostas av staten.

Skötselåtgärd	Skötselomr	När	Prioritet
Naturvårdsbränning (inkl framtagande av brandplan)	2, 1b, ev delar av 1a	enligt brandplan som tas fram senast 2004	1
Naturvårdsinriktad röjning/gallring	3	vid behov	2
Iordningsställande av P-plats, informationsskyltar		2004	2
Gränsmarkering		2003	1

Tabell 3. Prioritering av föreslagna skötselåtgärder, intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

Tillsyn/uppföljning	Skötselomr	När	Prioritet
Uppföljning av bränning: lövandel, arter	1b, 2	1, 5 och 10 år efter	1

Tabell 4. Prioritering av föreslagna uppföljningsinsatser, intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

7 Referenser

- Cederberg, B & Löfroth, M. 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Gärdenfors, U. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.
- Skogsstyrelsen. 1995. Instruktion för Datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper. Jönköping.